

روزشمار جنگ

جمعه

۱۹ مرداد ۱۳۶۳

۱۲ ذی‌قعدة ۱۴۰۴

۱۰ اوت ۱۹۸۴

۳۹۱

در ادامه تجاوزات هوایی ارتش عراق به حریم شهرهای ایران امروز نیز ژاندارمری کردستان گزارش داد در ساعت ۷:۱۵، چند فروند جنگنده ارتش عراق که وارد حریم هوایی مریوان شده بودند با واکنش پدافند هوایی نیروهای خودی، آسمان منطقه را ترک کردند.^۱ درعین حال، ارتش عراق در اطلاعیه نظامی شماره ۱۵۵۳ خود که در ساعت ۱۹:۳۰ امروز، از رادیو صوت الجماهير پخش شد، ادعا کرده است: نیروی دریایی عراق ساعت ۱۳:۳۵ بعدازظهر امروز، یک هدف دریایی ایران را مورد حمله قرار داده و به آتش کشیده است.^۲ این درحالی است که در منابع داخلی خودی، هیچ گونه اشاره‌ای به چنین حادثه‌ای نشده است.

۳۹۲

امروز نیز مناطق کردنشین غرب کشور عرصه اقدامات ایزدایی گروه‌های مسلح غیرقانونی علیه نیروهای خودی بود.

عوامل کومه‌له با اجرای کمین در مسیر خودروی ژاندارمری در حوالی پایگاه چور مریوان،^۳ ۴ نفر از نیروهای خودی را شهید و ۴ نفر دیگر را مجروح کردند. در این حادثه ۷ قبضه اسلحه^۴ و یک دستگاه بی‌سیم به دست مهاجمان افتاد.^۵

نیروهای پایگاه خورده‌لوکی از هنگ ژاندارمری سقز نیز امروز حدود دو ساعت با عناصر ضدانقلاب درگیر شدند که در نتیجه یک دستگاه خودروی آیفاد^۶ ۳ کیلومتری این پایگاه به آتش کشیده شد.^۶ عوامل حزب دمکرات امشب یکی از اعضای شورای اسلامی روستای ناصرآباد (از توابع شاهین‌دژ) را به شهادت رساندند.^۷

درهمین حال، سپاه مهاباد در گزارشی اعلام کرد یگان حزب‌الله صبح امروز، یکی از عناصر وابسته به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را در این شهر بازداشت کرده است.^۸

۳۹۳

برخی رسانه‌های بین‌المللی عمدتاً با استناد به گزارش‌های رسمی منابع ایرانی، تحرکات اخیر ارتش عراق از جمله گلوله‌باران شیمیایی آبادان و حمله به اهداف دریایی در خلیج فارس را پوشش خبری دادند.

امروز خبرگزاری یونایتدپرس به نقل از خبرگزاری جمهوری اسلامی، گزارشی را درباره گلوله‌باران شیمیایی آبادان در روز گذشته مخابره کرد. به گزارش یونایتدپرس حمله شیمیایی ارتش عراق به آبادان که موجب زخمی شدن تعدادی از مردم شد، نخستین حمله با استفاده از جنگ‌افزارهای شیمیایی از زمستان سال گذشته تاکنون به شمار می‌آید. یونایتدپرس در ادامه گزارش خود افزوده است: ایران در ماه مارس گذشته (اسفندماه ۱۳۶۲ در عملیات خیبر)، عراق را به کاربرد نوعی سلاح شیمیایی متهم ساخت که بر اثر آن بیش از یک‌هزار سرباز ایرانی مجروح شدند. در حالی که پزشکان سوئدی این ماده شیمیایی را نوعی عامل سمی به نام گاز خردل تشخیص دادند، ولی هاشم صباح فخری ژنرال عراقی، در بیانیه‌ای که در ششم ماه مارس گذشته (۱۶ اسفند ۱۳۶۲)، منتشر شد استفاده ارتش عراق از جنگ‌افزارهای شیمیایی را تکذیب کرد. باوجود این در همان زمان یکی از سخنگویان وزارت امور خارجه ایالات متحده اعلام کرد که سرویس‌های اطلاعاتی این کشور مطمئن هستند عراق در درگیری‌های نزدیک آبادان و جنوب شهر عراقی بصره، سلاح شیمیایی به کار برده است.

خبرگزاری آسوشیتدپرس نیز با پوشش خبری حمله شیمیایی دیروز عراق به آبادان به نقل از ایرنا، با یادآوری خبر مربوط به استفاده عراق از سلاح‌های شیمیایی در اسفندماه ۱۳۶۲ در باتلاق‌های هویزه در شمال شرقی بصره، گزارش داد: در آن زمان اعلام شد از نیروهای ایرانی ۲۲۰۰ نفر بر اثر حملات شیمیایی مجروح شده‌اند و شماری نیز در بیمارستان‌های اروپایی جان خود را در نتیجه مسمومیت شیمیایی از دست داده‌اند. در پی این واقعه، جمهوری اسلامی ایران از سازمان ملل و جامعه اروپایی به دلیل محکوم‌نساختن عراق در رابطه با کاربرد تسلیحات شیمیایی، انتقاد کرد. خبرگزاری رویتر نیز به نقل از خبرگزاری جمهوری اسلامی اعلام کرد که عراق جنگ شیمیایی را از سر گرفته است و هیئت بازرسی سازمان ملل که پس از عملیات خیبر از ایران بازدید کرده بود تأیید کرده که در این نبرد از سلاح‌های شیمیایی استفاده شده است.^۹

علاوه بر این، حملات اخیر عراق به اهداف دریایی نیز مورد توجه رسانه‌های خارجی قرار گرفته است. نشریه لوبیزلیست (چاپ لندن) در شماره امروز خود، حمله هوایی دیروز عراق به یک سکوی نفتی ایران در نزدیکی جزیره خارک و نیز حمله عراق به نفتکش فرندشیپ را "مبین تشدید جنگ خلیج فارس" ذکر کرد. به نوشته لوبیزلیست، این دو حمله متوالی که پس از یک ماه آرامش در آب‌های خلیج فارس به وقوع پیوسته است، امکان دارد به افزایش نرخ اجاره کشتی‌های نفتکش بینجامد.^{۱۰}

روزنامه آساهی ژاپن نیز امروز ضمن اشاره به بمباران چاه‌های نفتی نوروز و اردشیر در سال گذشته، به موضوع نشت نفت از این مناطق نفتی پرداخت و نوشت: افزایش حملات عراق به

نفتکش‌های حامل نفت ایران در نزدیکی جزیره خارک، موجب وقفه در استفاده از منابع این حوزه نفتی شده و از این رو، ایران نیز با نصب موشک و ضد هوایی در جزیره خارک، در پی محافظت از آن برآمده است.^{۱۱}

در همین حال، خبرگزاری یونایتدپرس نیز با اشاره به حمله دیروز جنگنده‌های عراق به یک سکوی نفتی در نزدیکی پایانه نفتی جزیره خارک، حمله اخیر هواپیماهای جنگی عراق به نفتکش فرندشپ را بیست و نهمین مورد از بمباران‌های تأیید شده کشتی‌های تجاری در سال جاری میلادی در جریان جنگ نفتکش‌ها در خلیج فارس معرفی کرد.^{۱۲}

۳۹۴

بیانات روز گذشته امام خمینی که پس از مدت‌ها حضور نیافتن ایشان در محافل عمومی ایراد شد بازتاب نسبتاً وسیعی در رسانه‌های غربی داشت. امروز رادیوهای بی‌بی‌سی و امریکا، تلویزیون دولتی سوئد و روزنامه انگلیسی دیلی تلگراف، گزارش‌هایی را در مورد سخنان دیروز امام خمینی منتشر کردند. رد اتهامات اخیر درباره دست داشتن جمهوری اسلامی در مین گذاری‌های کانال سوئز و دریای سرخ و محکومیت مین گذاری در آب‌رها و هواپیما رایی درونمایه مشترک اغلب این گزارش‌ها بود.

رادیو بی‌بی‌سی در این باره گزارش داد: آیت‌الله خمینی در اشاره به مین گذاری در دریای سرخ تأکید کرد که «جمهوری اسلامی نمی‌تواند از هواپیما رایی و مین گذاری حمایت کند، زیرا این گونه [اقدامات] برخلاف اسلام و برخلاف عقل است.» این رادیو همچنین تذکر امام خمینی به صداوسیما جمهوری اسلامی در مورد گزارش اخیر بخش عربی رادیو ایران - که برخی منابع آن را به منزله حمایت ایران از مین گذاری در دریای سرخ قلمداد کردند - را نیز مورد توجه قرار داد و راجع به روال کار در بخش عربی رادیو ایران گفت: «بسیاری از عراقی‌های مخالف رژیم عراق در آن به کار مشغول‌اند و آنچه که از بخش عربی پخش می‌شود الزاماً شامل نظرات دولت ایران نیست.»^{۱۳} مطلب دیگری که رادیو بی‌بی‌سی آن را بازتاب داد، تأکید رهبر انقلاب اسلامی بر خودداری نیروهای مسلح از ورود به مناقشات سیاسی و پرهیز از دخالت در امر انتخابات بود.^{۱۴} در همین زمینه، رادیو امریکا علاوه بر انعکاس مضامینی مشترک با رادیو بی‌بی‌سی، سخنرانی روز گذشته امام خمینی را پایانی بر شایعات مربوط به بیماری ایشان ارزیابی کرد و به نقل از وی گفت: «جمهوری اسلامی قائم به ذات افراد نیست و به حد کافی از قدرت و استحکام بهره‌مند است.»^{۱۵} گفتنی است رادیو صدای امریکا در گزارشی اعلام کرده بود که برخی سران مخالف جمهوری اسلامی در خارج از ایران؛ از جمله ابوالحسن بنی‌صدر، اخیراً به شایعاتی درباره بیماری شدید امام خمینی دامن می‌زدند.^{۱۶}

امروز همچنین، کانال دو تلویزیون دولتی سوئد در گزارشی در این باره با اشاره به سلامتی امام خمینی، ضمن استناد به بیانات ایشان اعلام کرد: «انقلاب ایران به روند خود ادامه خواهد داد حتی اگر او خودش فوت کرده باشد.»^{۱۷}

روزنامه انگلیسی دیلی تلگراف نیز در شماره امروز خود با ذکر این نکته که رهبر ایران «کاملاً قوی و سرحال به نظر می‌رسد»، تأکید امام خمینی بر محاکمه صدام حسین رئیس‌جمهور عراق به عنوان عامل اصلی جنگ و خونریزی را مورد توجه قرار داد.^{۱۸}

۳۹۵

امام جمعه موقت تهران با اشاره به شروط همیشگی ایران برای خاتمه جنگ، دخالت نکردن قدرت‌های بیگانه در امور منطقه را خواستار شد.

آیت‌الله موسوی اردبیلی در خطبه دوم نماز جمعه امروز تهران از "تشنج" و "صداقت و درستی" به ترتیب به عنوان اصول سیاست خارجی آمریکا و جمهوری اسلامی ایران نام برد و درباره بنیادهای نظری قدرت دفاعی ایران گفت: «در انقلاب اسلامی فکر انقلاب این است که خون بر شمشیر پیروز است و می‌گوید پیش از اینکه به تکنیک تکیه شود باید به ایمان تکیه شود و ما در عملیات نظامی آن را به کار بردیم».

رئیس دیوان عالی کشور با اشاره به بیانات روز گذشته امام خمینی، بار دیگر مخالفت مبنایی جمهوری اسلامی با هواپیماربایی و مین‌گذاری در آبراه‌ها را یادآور شد و افزود: «هواپیماربایی مخالف اصول ما است و ما نمی‌توانیم راه‌های آبی و خاکی مردم را ناامن کنیم که می‌خواهیم بر دی داشته باشیم. ... دنیا [شاهد] این [بود] که [عراقی‌ها] مدت‌ها مناطق مسکونی ما را کوبیدند، [اما] ما مقابله به مثل نکردیم، ولی در موقع خاص که این فساد اوج گرفت، مجبور به مقابله به مثل شدیم».

امام جمعه موقت تهران ضمن تأکید دوباره بر شروط ایران برای خاتمه جنگ با عراق مبنی بر تنبیه متجاوز و پرداخت غرامت جنگی به ایران، در مورد برخی ادعاها درباره مطالبه پایان جنگ گفت: «اگر واقعاً شما نمی‌خواهید در این منطقه جنگ شود، چرا بمب‌های شیمیایی را در اختیار عراق می‌گذارید، بروید گم شوید و گورتان را گم کنید، جنگ تمام می‌شود، ده روز بیشتر طول نمی‌کشد. [علت] اینکه جنگ ادامه پیدا می‌کند، این است که زیر پوشش صدام با آمریکا و شوروی و ارتجاع منطقه می‌جنگیم».

آیت‌الله موسوی اردبیلی همچنین در تشریح موضع ایران در قبال ادامه جنگ گفت: «ما از اول گفته و می‌گوییم آب، خاک، منطقه نفوذ، هیچ چیز نمی‌خواهیم. این اصل ۱۴۰۰ ساله ما است. ما اگر با صدام می‌جنگیم، او متجاوز است. اگر آنها می‌گویند اگر ما متجاوز شدیم ما با ننجنگید، این را هیچ عاقلی نمی‌پذیرد. اگر می‌گویند ما متجاوز نیستیم ما با ننجنگید ما کی با غیرمتجاوز جنگیده‌ایم که اینها از ما بترسند».

رئیس دیوان عالی کشور در پایان سخنان خود در خطبه دوم نماز جمعه تهران با تأکید بر ضرورت دخالت نکردن بیگانگان در امور منطقه اظهار کرد: «آمریکا می‌گوید ما منافعمان به خطر افتاده، ولی ما تا نفس می‌کشیم منفعی در منطقه خودمان برای آمریکا قائل نیستیم. کی این منافع را تقسیم کرده که از آن طرف دنیا بیاید منافع بخواد، اما من در خانه خودم منافع ندارم. آمریکا، شوروی و انگلستان و استعمار

و استکبار جهانی باید بدانند دیگر در آن مناطقی که صدای انقلاب اسلامی به آنجا رسیده و اصول اسلامی در جاهای دیگر پذیرفته شده، در آنجا ما حقوقی برای آنها قائل نیستیم و اگر آنها از منطق زور در آنجا نفع بردند، در اینجا هم خواهند برد، ولی در هیچ‌جا نفع نبردند و در اینجا نیز نخواهند برد.^{۱۹}

۳۹۶

وزیر امور خارجه عراق آمادگی این کشور را برای تجدید روابط رسمی با ایالات متحده منوط به افزایش فروش جنگ‌افزارهای امریکایی به عراق، اعلام کرد.

طارق عزیز وزیر امور خارجه عراق، امروز در مصاحبه با خبرنگار روزنامه نیکی ژاپن، بار دیگر ادعاهای همیشگی رژیم بعثی مبنی بر آمادگی برای پذیرش میانجیگری سازمان ملل، جنش عدم تعهد و کشورهای همسایه همانند عربستان سعودی را تکرار کرد. وی با اشاره به اعلام موافقت عراق با قطعنامه ۵۴۰ سازمان ملل درباره توقف عملیات جنگی در خلیج فارس و حفظ امنیت کشتیرانی در این منطقه، و رد قطعنامه مذکور از جانب ایران، اظهار کرد: «درحالی که خلیج فارس برای کشتیرانی ایرانی آزاد است، برای کشتیرانی عراقی محل امنی نیست، به نظر ما این عادلانه نیست. بنابراین، تصمیم گرفتیم به عنوان تنبیه در خلیج فارس برای این کشور ایجاد مزاحمت نماییم.» وی همچنین از تصمیم عراق در مورد تداوم حملات به کشتی‌ها در خلیج فارس و هدف قرار دادن جزیره خارک و دیگر تأسیسات نفتی ایران در این منطقه خبر داد و اعلام کرد: «تا زمانی که ایران قطعنامه ۵۴۰ سازمان ملل را نپذیرد حمله به کشتی‌ها ادامه دارد.»

وزیر امور خارجه عراق همچنین با اشاره به روابط "بسیار دوستانه" عراق و اتحاد شوروی در زمینه‌های سیاسی، اقتصادی و نظامی، در مورد روابط کشور متبوعش با ایالات متحده نیز گفت:

«در رابطه با امریکا به علت دخالت این کشور در جنگ بین اعراب و اسرائیل این روابط به سردی گراییده بود، ولی از سال گذشته، این روابط مجدداً به حالت عادی برگشته است.» با وجود قطع روابط رسمی عراق با ایالات متحده از سال ۱۹۶۷ طارق عزیز گفت: «اگر امریکا فروش اسلحه به عراق را افزایش دهد، ما نیز در روابط خود با امریکا تجدیدنظر خواهیم نمود.» در عین حال وزیر امور خارجه عراق روابط این کشور و ژاپن را خوب ارزیابی کرده و این روابط را از عوامل یاری‌رسان در حل مشکلات اقتصادی عراق برشمرد. به گفته وی، عراق از طریق برخی کشورهای عربی از ژاپن خواسته است که به منظور جلوگیری از ادامه جنگ ایران و عراق، دست به تحریم اقتصادی ایران بزند، ولی ژاپن این خواسته عراق را نپذیرفته است.^{۲۰}

طارق عزیز وزیر امور خارجه عراق؛ از سال گذشته روابط عراق و امریکا به حالت عادی بازگشته است.

۳۹۷

درحالی که چند کشور منطقه با اتخاذ مواضعی تکراری خواستار خاتمه جنگ ایران و عراق شده‌اند، سوریه و ترکیه تحقق این امر را در آینده‌ای نزدیک، غیرممکن می‌دانند. به گزارش خبرگزاری کویت، فاروق الشرع وزیر امور خارجه سوریه، در گفت‌وگویی که امروز در نشریه *المجله* (چاپ لندن) منتشر شد ضمن نگران‌کننده خواندن ادامه جنگ ایران و عراق، درخصوص خطرهای ناشی از مداخله کشورهای دیگر در این جنگ هشدار داد. وی همچنین با اشاره به ایفای نقش سوریه در محدودکردن مخاطره جنگ ایران و عراق و آمادگی کشور متبوعش برای پیگیری این نقش، اظهار کرد: با توجه به طولانی بودن جنگ مزبور و تلفات سنگین ناشی از آن، خاتمه این جنگ بسیار مشکل است.^{۲۱}

درهمین حال، رادیو قطر نیز در گزارشی اعلام کرد در بیانیه‌ای که امروز در بغداد و ریاض به مناسبت دیدار عزت ابراهیم معاون شورای فرماندهی انقلاب عراق، از عربستان سعودی منتشر شد،* عربستان بر پشتیبانی کامل خود از رویکرد عراق در برابر تلاش‌های انجام گرفته به منظور حل اختلافات ایران و عراق از راه‌های مسالمت‌آمیز تأکید کرد.^{۲۲}

امشب همچنین در بیانه مشترکی که در پایان دیدار شیخ زاید بن سلطان آل نهیان حاکم امارات متحده عربی، از ترکیه انتشار یافت، این دو کشور خاتمه یافتن جنگ ایران و عراق و حل اختلافات دو طرف مخاصمه از راه‌های مسالمت‌آمیز را خواستار شدند. به گزارش رادیو رأس الخیمه، حاکم امارات متحده عربی و کنعان اورن رئیس‌جمهور ترکیه، ضمن ابراز نگرانی از ادامه جنگ ایران و عراق، پشتیبانی خود را از اقدامات کمیته حسن‌نیت سازمان کنفرانس اسلامی و تلاش‌های بین‌المللی برای پایان دادن به این جنگ اعلام کردند.^{۲۳}

باوجوداین، ترکیه دورنمای نیل به صلح بین ایران و عراق را در آینده‌ای نزدیک ناامیدکننده می‌داند. به نوشته روزنامه کریستین ساینس مانیتور، یکی از مقامات ترکیه بر این باور است که هیچ‌یک از طرفین منازعه آمادگی مذاکره را ندارند و با اصرار شدید بر مواضع همیشگی‌شان، موجب بی‌رغبتی میانجیگران می‌شوند. براساس این گزارش، پس از سفر اخیر وزیر امور خارجه ایران و نیز معاون نخست‌وزیر عراق به آنکارا، مقامات ترکیه به این نتیجه رسیده‌اند که هم‌اکنون برقراری آتش‌بس در جنگ ایران و عراق یا حتی میانجیگری بین این دو کشور، تقریباً امکان‌پذیر نیست.^{۲۴}

۳۹۸

مشکلات ارزی دولت عراق که از هزینه‌های سرسام‌آور ماشین جنگی آن ناشی می‌شود انگلیس و فرانسه را بر آن داشته تا از طریق تضمین اعتبارات مالی به پشتیبانی از این رژیم ادامه دهند.

* عزت ابراهیم معاون شورای فرماندهی انقلاب عراق، در یک سفر منطقه‌ای به کشورهای عربی منطقه خلیج فارس به منظور رایزنی درمورد تلاش‌های میانجیگرانه برای خاتمه جنگ با ایران، از روز ۱۴/۵/۱۳۶۳ دیدارهایی با مقامات ارشد این کشورها داشته است.

رادیو بی‌بی‌سی امروز گزارش داد دولت انگلیس در ماه اکتبر گذشته (مهر - آبان)، پرداخت دو فقره وام صادراتی به دولت عراق را پذیرفته است؛ طبق این توافق، مؤسسه تضمین اعتبارات صادراتی دولت انگلیس تعویق بازپرداخت بدهی‌های عراق به شرکت‌های انگلیسی را تضمین کرده و همچنین مقرر شده است که دولت انگلیس وام‌هایی به مبلغ ۲۵۰ میلیون لیره را تضمین کند مشروط به اینکه دولت عراق از انگلیس کالاهای سرمایه‌ای خریداری کند. از مبلغ مذکور تاکنون دو فقره شامل ۸۵ میلیون لیره برای کالاهای سرمایه‌ای و ۲۵ میلیون لیره برای مواد دارویی تعهد شده است و بقیه مبلغ نیز پس از ارائه طرح‌های مشخص و با توافق دوطرف در اختیار عراق قرار خواهد گرفت.

براساس این گزارش، ادامه جنگ ایران و عراق و اختلال و وقفه در صادرات نفت و صرف منابع مالی عراق در حوزه جنگ، این کشور را با کمبود شدید ارز روبه‌رو ساخته و موجب شده است که شرکت‌های عراقی توان پرداخت نقدی به شرکت‌های خارجی از جمله شرکت‌های انگلیسی را نداشته باشند؛ از این‌رو، مؤسسه تضمین اعتبارات صادراتی دولت انگلیس، تصمیم به تضمین و تعهد فعالیت‌های شرکت‌های انگلیس در عراق گرفته است.^{۲۵}

گزارش رادیو بی‌بی‌سی حاکی است علاوه بر انگلیس، سایر کشورهایی که قراردادهای گسترده بازرگانی با عراق دارند تمهیدات مشابهی اتخاذ کرده‌اند از جمله فرانسه که به عراق پیشنهاد کرده است برخی کالاهای خود مانند هواپیماهای نظامی و موشک‌های آگروسه را در برابر مبادله نفت در اختیار این کشور قرار دهد.^{۲۶}

۳۹۹

به دنبال اقدام اخیر اوپک مبنی بر اعزام هیئتی به کشورهای عضو این سازمان به منظور تلاش برای حفظ سقف تولید و بهای نفت در بازارهای جهانی،* کاهش تخفیف در بهای نفت موجب نارضایتی خریداران عمده نفت ایران شده است. هم‌زمان عربستان سعودی نیز پابندی خود به تصمیمات سازمان اوپک را اعلام کرد.

خبرگزاری جمهوری اسلامی امروز از لندن گزارش داد: خریداران عمده نفت خام در برابر تلاش ایران برای افزایش قیمت نفت خام خود از طریق کاهش تخفیف‌های پیشنهادشده برای فروش‌های بازار آزاد، مقاومت می‌کنند. براساس این گزارش، برخی مقامات شرکت ملی نفت ایران و مسئولان شرکت‌های تجاری ژاپنی مستقر در لندن، قصد دارند تخفیف‌های ۲/۱۰ تا ۲/۳۰ دلاری پیشنهادی به ازای هر بشکه نفت را به میزان ۱/۶۰ دلار کاهش دهند و همین امر موجب شده است خریداران نفت ایران کمتر شوند. تخفیف‌های مذکور به منظور جبران هزینه‌های بیمه و کشتیرانی مربوط به بارگیری نفت از منطقه جنگی پیشنهاد شده بود. گفتنی است به طور رسمی هر بشکه نفت خام سبک و سنگین ایران به ترتیب ۲۸ و ۲۷/۱۰ دلار قیمت‌گذاری شده است.^{۲۷}

* به روزشمار ۱۳۶۳/۵/۱۷ گزارش مربوط به سفر هیئت اعزامی اوپک به ایران رجوع شود.

در همین اثناء، وزیر نفت عربستان امشب در بیانیه‌ای اعلام کرد که کشور متبوع وی ضمن حفظ قیمت‌های تثبیت‌شده اوپک، به ایفای نقش خود در این سازمان متعهد بوده و همگام با دیگر اعضای اوپک، از بهای کنونی نفت حمایت خواهد کرد.

همچنین در بیانیه مذکور خاطرنشان شده است که این کشور اخیراً در یک معامله پایاپای، در مقابل فروش نفت به قیمت رسمی، کالاهایی را از کشورهای دیگر خریداری کرده است. به گزارش خبرگزاری رویتر، درحالی که در این بیانیه اشاره‌ای به جزئیات این معامله نشده است، به گفته برخی منابع بازار نفت، عربستان ۳۶ میلیون بشکه نفت را برای خرید ۱۰ فروند هواپیمای بوئینگ ۷۴۷ عرضه کرده است.^{۲۸}

منابع و مآخذ روزشمار ۱۳۶۳/۵/۱۹

۱. سند شماره ۲۹۵۵۱۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از رکن ناحیه ژاندارمری کردستان به استانداری کردستان، ۱۳۶۳/۵/۱۹.
۲. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۴، ۱۳۶۳/۵/۲۰، ص ۱، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۳/۵/۱۹.
۳. سند شماره ۴۰۴۷۱۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی سپاه ناحیه کردستان به فرماندهی قرارگاه حمزه سیدالشهدا، ۱۳۶۳/۵/۲۰.
۴. سند شماره ۸۲۵۳۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: تلکس فرماندهی منطقه ۱۱ قرارگاه حمزه سیدالشهدا^۱ به فرماندهی کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۱۳۶۳/۵/۲۱، ص ۲.
۵. سند شماره ۳۶۶۱۹۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: تلفن گرام واحد اطلاعات سپاه ناحیه کردستان به واحد اطلاعات قرارگاه حمزه سیدالشهدا^۲، ۱۳۶۳/۵/۲۱.
۶. سند شماره ۲۹۵۵۱۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از رکن ناحیه ژاندارمری کردستان به استانداری کردستان، ۱۳۶۳/۵/۲۰.
۷. سند شماره ۴۱۴۹۷۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات سپاه شاهین دژ به اطلاعات قرارگاه حمزه سیدالشهدا^۳، ۱۳۶۳/۵/۲۰.
۸. سند شماره ۴۱۵۰۰۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات سپاه مهاباد به اطلاعات سپاه منطقه ۱۱، ۱۳۶۳/۵/۱۹.
۹. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۵، ۱۳۶۳/۵/۲۱، صص ۱۴ - ۱۲، به نقل از خبرگزاری‌های یونایتدپرس، آسوشیتدپرس و رویتر.
۱۰. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۴، ۱۳۶۳/۵/۲۰، صص ۲ و ۳، لندن - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۳/۵/۱۹.
۱۱. اداره کل مطبوعات خارجی وزارت ارشاد اسلامی، بررسی مطبوعات جهان، شماره ۶۱۱، ۱۳۶۳/۶/۶، ص ۱۶، به نقل از روزنامه آسامی (چاپ ژاپن)، ۱۰ اوت ۱۹۸۴ (۱۳۶۳/۵/۱۹).
۱۲. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۵، ۱۳۶۳/۵/۲۱، ص ۱۲، بیروت - خبرگزاری یونایتدپرس، ۱۳۶۳/۵/۱۹.
۱۳. واحد مرکزی خبر صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، بولتن رادیوهای بیگانه، ۱۳۶۳/۵/۲۰، صص ۸ و ۹، رادیو بی‌بی‌سی، ۱۳۶۳/۵/۱۹.
۱۴. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های
- ویژه، شماره ۱۴۴، ۱۳۶۳/۵/۲۰، صص ۲۷ و ۲۶، رادیو بی‌بی‌سی، ۱۳۶۳/۵/۱۹.
۱۵. واحد مرکزی خبر صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، بولتن رادیوهای بیگانه، ۱۳۶۳/۵/۲۰، صص ۱۳ و ۱۴، رادیو امریکا، ۱۳۶۳/۵/۱۹.
۱۶. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۴، ۱۳۶۳/۵/۲۰، صص ۲۰ و ۲۱، رادیو صدای امریکا، ۱۳۶۳/۵/۱۹.
۱۷. همان، ص ۱۵، استکهلم - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۳/۵/۱۹.
۱۸. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۵، ۱۳۶۳/۵/۲۱، صص ۱۹ و ۲۰، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۳/۵/۲۰.
۱۹. روزنامه کیهان، ۱۳۶۳/۵/۲۰، ص ۱۸.
۲۰. اداره کل مطبوعات خارجی وزارت ارشاد اسلامی، بررسی مطبوعات جهان، شماره ۶۲۲، ۱۳۶۳/۶/۲۰، صص ۱۲ و ۱۳، به نقل از روزنامه نیکی (چاپ ژاپن)، ۱۱ اوت ۱۹۸۴ (۱۳۶۳/۵/۲۰).
۲۱. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۴، ۱۳۶۳/۵/۲۰، ص ۴، لندن - خبرگزاری کویت، ۱۳۶۳/۵/۱۹.
۲۲. واحد مرکزی خبر صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، بولتن رادیوهای بیگانه، ۱۳۶۳/۵/۲۱، ص ۱۷، رادیو قطر، ۱۳۶۳/۵/۲۰.
۲۳. همان، ص ۱۷، رادیو رأس الخیمه، ۱۳۶۳/۵/۲۰.
۲۴. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۴، ۱۳۶۳/۵/۲۰، صص ۲۲ و ۲۳، رادیو امریکا، ۱۳۶۳/۵/۱۹.
۲۵. واحد مرکزی خبر صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، بولتن رادیوهای بیگانه، ۱۳۶۳/۵/۲۰، صص ۹ و ۱۰، رادیو بی‌بی‌سی، ۱۳۶۳/۵/۱۹.
۲۶. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۴، ۱۳۶۳/۵/۲۰، صص ۲۶ و ۲۷، رادیو بی‌بی‌سی، ۱۳۶۳/۵/۱۹.
۲۷. همان، ص ۸، لندن - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۳/۵/۱۹.
۲۸. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۳/۵/۲۰، ص ۴.